
ELHUNYT TALLÉR ZSÓFIA ZENESZERZŐ

(1970-2021)

Tallér Zsófia

I.

A Zeneakadémia oktatója hosszan tartó betegség után, életének 51. évében távozott az élők sorából.

Tallér Zsófia 1970-ben született Dorogon. Zeneakadémiai tanulmányait Bozay Attila és Petrovics Emil irányítása alatt végezte, 1992-ben zeneelmélet-tanári, 1994-ben zeneszerzői diplomát szerzett. Alapító tagja volt a NOVUS Kávéház Zenei Műhelynek, majd dolgozott a Nemzeti Színház zenei vezetőjeként. 1999-től az Színház- és Filmművészeti Egyetem, 2000-től a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem tanára, az alkalmazott zeneszerzés szakirány társalapítója volt.

Kompozíciói rendszeresen szerepeltek hazai és nemzetközi koncertpódiumokon, komolyzenei fesztiválokon, illetve számos színházi és filmes produkció kötődik nevéhez. 2004-ben megnyerte a Balassi Bálint Zeneszerzői Pályázatot a *Balassi Bálint nevére* című újreneszánsz nagyzenekari kantátájával. Mundruczó Kornél több filmjéhez és színházi rendezéséhez is írt kísérőzenét, melyek közül *A 78-as Szent Johannája* című rövidfilm zenéjéért elnyerte a Magyar Tévé- és Filmkritikusok Díját, a *Johanna* című operafilmet pedig 2005-ben meghívták Cannes-ba, ahol az „Un certain regard” szekció keretében mutatták be.

Számos színpadi művet komponált, többek közt 2006-ban a *Bogármese* című gyermekbaletet, 2011-ben *A herceg lova*, 2017-ben az *Aprószentek* című operákat, valamint 2019-ben a *Mátyás Király vándorúton* című meseoperát. *Leánder és Lenszirom* című, 2015-ben bemutatott operáját a Magyar Állami Operaház egyedülálló módon három évadon keresztül műsorán tartotta, így több mint 15 000 néző láthatta; az előadás CD-n és DVD-n is megjelent.

Tallér Zsófia: Leánder és Lenszirom - Lenszirom ária és duett 1. felvonás (4:54)

Lenszirom: Molnár Ágnes, Leánder: Bakonyi Marcell
Vezényel: Bogányi Tibor
Rendező: Zsótér Sándor
(Erkel Színház 2015 április 18.)

Munkásságát 2011-ben Erkel Ferenc-díjjal, 2016-ban Bartók–Pásztory-díjjal ismerték el. 2011-ben *Boribon muzsikál* című gyereklemez zenéjéért „Az év gyermekalbuma” kategóriában Fonogram-díjat, 2015-ben *Pert Em Heru* című művéért Artisjus-díjat vehetett át.

*

Kérlelhetetlenül, következetesen hitt a tisztességben, a becsületben. Megvetette a sunyi, sanda helyezkedéseket, féligazságokat. Kiállt az igazságért, hittel, szenvedéllyel, de szelíden képviselte nézeteit, amiért becsültük és tiszteltük, szerettük. Kompozícióiban is az igazságot kereste, a hangokkal való tisztességes bánást, nem szívelte a mellébeszélést, amit tanításában is képviselt. Örültem, hogy pár éve laudálhattam munkásságát a Bartók Béla–Pásztory Ditta-díj átadásakor, a díjat megérdemelten, megatottsággal vette át, tisztelegve Bartók Béla és öröksége, valamint zeneakadémiai tanárai: Bozay Attila és Petrovics Emil előtt. Betegségét méltósággal tűrte és viselte, közben komponált, tanított, de mindenekelőtt a legfontosabb helyen számára a családja állt. Tisztessége, példamutatása, tisztánlátása, barátsága hiányozni fog.

Nyugodjon békében!

Fekete Gyula tanszékvezető, rektorhelyettes visszaemlékezése

(Forrás: lfze.hu)

II.

ISTEN VELED ZSÓFI!

2019 decemberében, már egy bő hónapja azon törtem a fejem, mit mutassunk be Pécsen a Kamarában. Gyerek operán törtem a fejem. Éppen tizedik éve igyekszem, minél több gyereket vezetni a műfaj gyönyörű lankáira és hegybérceire. Az autóban, autópályán vezetéssel töltött idő kiválóan alkalmas arra, hogy gondolatokat, ötleteket, megoldásokat csalogassak elő. Nem is nagyon kellett csalogatni, mert a Petőfi híd pesti tövében álltam a csúcsforgalomban, amikor a rádióban a riporter kérdésére válaszolva azt mondta, hogy éppen

november végén fejezte be meseoperáját. Mátyás király vándorúton. Ez a címe. A legendás király két történetét öltöztette zenébe. Mire elértem az M6-os pályát megvolt a száma. A harmadik csengés után felvette. A Johannában – másik darabjában – már énekeltem, filmre is felvettük, jó pár éve.

„Johannában – másik darabjában – már énekeltem, filmre is felvettük, jó pár éve.”
(A kép jobbszélén: Gulyás Dénes)

Szia Zsófi – mondtam – Dénes vagyok, a Gulyás Dénes. Most hallottam a riportban, hogy új operát írtál – folytattam – nagyon érdekelne engem. Mikor hallhatnám a zenét? Kivonat van már? Partitúra? Kinek a szövege? Hány felvonás? Mekkora bezetzung? Hány szereplő, mekkora kórus? Hány kép? Valahogy így zúdítottam rá a kérdéseket. Így indult a közös munka. Zeneakadémia. Ő a zongoránál, én mellette, és az egész darabot végig. A szereplőket, jellemüket, figurákat, melyek egyikébe Zsófi, a saját életéből is elrejtett egyet. Másnap már sürgettem.

Kivonat kellene, amilyen gyorsan csak lehet! Egy hét múlva kezemben volt a példány. Pécssett szokásos útján elindítottuk a Pécsi Nemzeti Színházban tartandó ősbemutató ügyét, a 2020. májusi Családi Fesztiválra időzítve. Szerepeket kiosztottam, díszlettervezővel, jelmeztervezővel terveket forraltunk. Valójában ők forraltak én csak kavartam. A díszletterv elkészült, el is fogadtuk. Jelmezeknek már nem állhattunk neki, mert a pandémia bezárta a színházat. Zsófi egyik e-mail üzenetében azt írja:

„Kedves Dénes!

Jól gondolom-e, hogy Mátyás fején rezeg a korona? Nem igazán látom, hogy április elejétől-közepétől reális volna a próbafolyamat ilyen körülmények között. Te mit gondolsz erről? Van-e valami döntés a színházban? Nyilván ki vagyunk szolgáltatva a napi aktuális ukázoknak, annyit tudunk, hogy semmi nem biztos, de van-e valami terv, megállapodás köztetek, hogy mikortól kellene próbálni a színházban ezt a darabot? Nyilvánvalóan nem jó alulpróbált darabbal premiért csinálni, szóval... Hát, nem tudom. Rengeteg darabom koncertje maradt el, ez egy kifejezetten erős félévem lett volna. Persze, több is veszett Mohácsnál, és tudom, hogy nálam nagyobb bajban is vannak művészkollégák, de azért egy sóhajtást megengedek magamnak is a saját veszteségeim felett. Ez van, nincs mit tenni. Remélem, jól vagy szép családdal együtt!

Szeretettel üdvözöllek.

Zsófi”.

Mire én:

„Kedves Zsófi!

10 perce kaptam a színháztól az értesítést arról, hogy a szezon végéig, minden bemutató elmarad. Azt sem tudjuk, hogy a futó előadásokat mikor tudjuk megtartani, a színházat mikor nyithatjuk meg. Nagyon sajnálom, hogy ennek értelmében a Mátyás május végi bemutatója elmarad. A bemutató új dátumát sem tűzhetjük ki, amíg nem látjuk tisztán, mikor szüntetik meg a veszélyhelyzetet. A munkát csak ez után kezdhethetjük el. Ősszel, a következő szezon munkarendjében határozzuk meg a bemutatók dátumait.

Kedves Zsófi!

Őszintén sajnálom, hogy így alakult és csak a díszletek elfogadásáig jutottunk. Magam önkéntes karanténba vonultam Nagykövácsiban. Csak a kertembe megyek ki. Vigyázz magadra és családodra. Azonnal jelentkezem, ha biztos információkkal szolgálhatok.

Üdvözet és ölelés: Dénes.”

Persze, hogy nagy baj ez, de nem adtuk fel. Megcsináljuk októberben. Abban reménykedtünk, addig elvonul a járvány. Nem így lett. Jött a második hullám. Közben minden énekes és a kórus tanulta a darabot, online próbákat tartottunk. Elkezdtem készíteni a rendezői példányt, minden ötletet, mozgást, jelenet és fényváltást bejegyeztem, a karmesterrel Oberfrank Péterrel átbeszéltük a darabot. Egy szó, mint száz, gőzerővel készültünk. Egy színház életében életrajzi adat, ha ősbemutatót tart egy magyar, jelenkori zeneszerző művéből, aminek ráadásul, maga a szerző írta a szövegét. Jó néhány élő szerző zenéjét énekeltem az elmúlt évtizedekben. Imádtam velük foglalkozni, mert mindahány kalandot kínált. Megfejtésük is kalandos volt. Ez lett volna az első, élő szerzőtől született mű, melyet rendeztem volna. Az októberi bemutató is elúszott. És jött a harmadik hullám. Mindhárom hullám elkerülte. Mégis elment időnek előtte.

Azt írod Zsófi, hogy: „persze, több is vészett Mohácsnál, és tudom, hogy nálam nagyobb bajban is vannak művészkollégák, de azért egy sóhajtást megengedek magamnak is a saját veszteségeim felett. Ez van, nincs mit tenni.”

Igen, több is vészett Mohácsnál. Most tőled a sors a legdrágábbat vette el, ami embertől elvehető. Nagyon sajnálom. Velőtrázó az e-mail üzeneted zárómondata. „Ez van, nincs mit tenni”.

Isten veled Zsófi!

Gulyás Dénes

III.

TALLÉR ZSÓFIA YOUTUBE-N TALÁLHATÓ FELVÉTELEIBŐL

A különbség az különbség, nem előjel - interjú Tallér Zsófia zeneszerzővel (7:37)

2015-ben *Pert Em Heru* című művéért Artisjus-díjat vehetett át.

Tallér Zsófia : Pert em heru (live rec.) (41:01)

Cserna Ildikó, Bódi Marianna, Megyesi Zoltán, Gábor Géza (ének), vezényel: Szabó-Sipos Máté, továbbá a Kodály chor.,orch. live recording at Debrecen 2014.07.31.

Zsófia Tallér (1970) : Sounds for Better Days (2001) (4:53)

Zsófia Tallér (1970): Sounds for Better Days (2001) · Rózsa FARKAS Wohltemperiertes Cymbal © 2006 HUNGAROTON RECORDS LTD.

[Johanna - trailer \(2:59\)](#)